

Żytyński, Ludwik

Spis zabytków epoki kamienia gładzonego, znalezionych w gub. Wołyńskiej

---

Światowit 4, 146-148

1902

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wyrytą na nim postacią zasługuje na zdeterminowanie. Miejsce znalezienia tych zabytków nie jest nam znane; stanowią one dwa oddzielne znaleziska, mają jednak pochodzić z obszaru dawnej Rzeczypospolitej.

Redakcja.

2.

Spis zabytków epoki kamienia gładzonego, znalezionych w gub. Wołyńskiej.

Czyniąc zadość żądaniu Sz. Pana, ogłoszonemu na str. 76, t. I „Światowita“, załączam poniżej spis znajdujących się u mnie przedmiotów z epoki kamiennej, zebranych przeważnie w powiatach Dubieńskim i Łuckim, gub. Wołyńskiej.

Narzędzia krzemienne odbijane (tupane).

Siekierka krzemiana, ostrze półokrągłe ostre, obuch tępy, długość 17 cm., szerokość ostrza 10 cm., obwód w drugim końcu spłaszczonym 15 cm., waga $1\frac{3}{4}$ f. Znaleziona w miasteczku *Kisielinie*, pow. Włodzimierskiego, w ogrodzie, przy kopaniu, razem z drugą takąż, obrobioną bardzo starannie.

Siekierka krzem., ostrze półokrągłe ma szerokości 6 cm., długość 19 cm., obwód tępego końca 13 cm., waga $1\frac{1}{2}$ f., obrobienie mniej staranne. Znaleź. we wsi *Żabokrzykach*, pow. Dubieńskiego.

Siekierka krzem., ostrze w połowie uszkodzone, długość 13 cm., szerokość ostrza 5 cm., obwód przeciwnego końca $10\frac{1}{2}$ cm., waga $\frac{1}{2}$ f. Znaleziona we wsi *Stupno*, pow. Dubieńskiego.

Siekierka krzem. — ostrze odbite, szerokość jego pozostała 8 cm., długość 12 cm., waga $\frac{1}{2}$ f. Znaleź. we wsi *Buderażu*, pow. Dubieńskiego.

Grot krzem. — odbijany, długość 8 cm., jeden koniec śpiczasty, szerokość drugiego końca 5 cm., boki zastrzone. Znaleziony w *Stupnicy*, pow. Dubieńskiego.

Grot krzem.—długość 8 cm., szerokość 5 cm., oba boki zastrzone. Znaleź. w *Antonowcach*, pow. Krzemienieckiego.

Grot krzem., szczyrbiony, w połowie odłamany. Znaleź. we wsi *Jelowicy*, pow. Dubieńskiego.

Dłuto krzem., ostrze półokrągłe ostre, drugi koniec tępy, długość 10 cm., szerokość 45 mm. Znaleź. nad Styrem, we wsi *Krasnem*, pow. Dubieńskiego, gdzie musiała być stacya narzędzi, gdyż w temże miejscu znajdowały się *nuclei*.

Piłka krzem. kształtu półksiężycowego, długość 13 cm., szerokość środka 4 cm., jeden koniec ostry, drugi tępszy, obie strony — wypukła i wklęsła — mają b. regularne i drobne ząbki, które doskonale piłują drzewo. Znaleź. nad Styrem, we wsi *Jelowicach*, pow. Dubieńskiego.

Takaż piłka trochę mniejsza, jeden koniec nadłamany. Znaleź. w pow. Dubieńskim.

Nóż krzemiany, łupany i szczerbiony, obie strony ostre, koniec odłamany, pozostała długość 10 cm., szerokość 3 cm. Znalezione w *Żabokrzyskach*, pow. Dubieńskiego.

Nóż krzem. odbijany, z obu stron zastrzony, w połowie odłamany. Znalezione we wsi *Buszowa*, pow. Dubieńskiego.

Nóż z jednej strony zastrzony, druga tępą, nieodbijana, koniec śpiczasty; długość 12 cm., szerok. w środku 4 cm., grubość tępego brzegu 2 cm. Znaleź. we wsi *Krasnem*, pow. Dubieńskiego.

Dwa skrobacze krzem., długość 5 cm., szerokość 2 cm. Znalezione w *Łahodówce*, pow. Dubieńskiego.

Rdzenie (cztery), długość około 7 cm. i jeden 9 cm. długi. Znalezione we wsiach *Mstyszynie* i *Krasnem*, pow. Dubieńskiego, oraz we wsi *Okorsku*, pow. Łuckiego.

Czterdzieści jeden ostrzy krzem. do strzałek, różnych typów: sercowate, długotowate, trójkątne, zastrzone, zupełnie takie, jak z Jastrzębca (p. tabl. IV „Światowita“), zebrane z pracowni narz. krzem. w pow. Owruckim.

Dwadzieścia perkuterów różnej wielkości, znalezione we wsiach *Nieświeżu* i *Mstyszynie*, pow. Łuckiego, *Zamliczach*, pow. Włodzimierskiego, *Krasnem* i *Łahodówce*, pow. Dubieńskiego.

Narzędzia gładzone.

Topór szlifowany z otworem, ułamany, b. starannej roboty, ostrze półokrągłe, zwrócone na dół do połowy długości, niezwykłej formy, pozostała długość 18 cm., obwód przy otworze 17 cm., waga 2 funty. Znaleź. we wsi *Teremnem*, pow. Łuckiego.

Toporek szlifowany z otworem — ostrze półokrągłe, z drugiego końca obuszek; długość 13 cm., obwód przy otworze 16 cm., b. dobrze zachowany, wykopany w *Boratynie* pod Łuckiem, w grobie, przy głowie szkieletu. Waga 1 f.

Toporek mniejszy, szlifowany, z otworem, ostrze równe z obuszkiem, z drugiej strony długość 10 cm., obwód przy otworze 14 cm. Znalezione przy kopaniu jam na chmiel we wsi *Mstyszynie*, pow. Łuckiego.

Młot szlifowany z otworem; jeden koniec odłamany, otwór pośrodku, obwód pośrodku 16 cm., objętość końców 11 cm., długość 9 cm., szerokość otworu 3 cm., waga $\frac{3}{4}$ f. Znalezione w *Zbytyniu*, pow. Dubieńskim.

Młot szlifowany z otworem (połowa), znaleziony w *Mstyszynie*.

Takiż odłamany, ze wsi *Majdan*, pow. Dubieńskiego.

Koniec ostrza toporka, znaleź. w *Budwaśu*, pow. Dubieńskim.

6 siekierok gładzonych bez otworu. Znal. w *Stupnie*, pow. Dubieńskiego, *Antonowcach* i *Sapanowie*, pow. Krzemienieckiego, oraz w *Buderaśu*, pow. Dubieńskiego.

Dwa trzpienie z otworu toporka, bardzo prawidłowo toczone. Znal. w *Listwianie* i *Narajowie*, pow. Dubieńskiego.

Grot szlifowany, ostry koniec odłamany, ze wsi *Narajowa*, pow. Dubieńskiego.

Sześć krążków z otworami różnej wielkości, znalezionych w *Boratynie*, *Mstyszynie* i *Perepilkach*, pow. Łuckiego, w *Łahodówce* i *Krasnem*, pow. Dubieńskiego.

Ludwik Żytyński.

Łahodówka.

3.

Kurhany w Niewieźnikach w pow. Poniewieskim.

Niedawno w sąsiednim majątku pana Jasieńskiego w Niewieźnikach znaleziono przy braniu żwiru toporek żelazny i dwie fibule (zapinki). Wprawdzie w roku zeszłym poszukiwania moje w kurhanach w Niewieźnikach nie zostały uwieńczone pożądanym skutkiem, gdyż absolutnie nic nie znalazłam, pojechałam jeszcze raz i zabrałam się do rozkopania kilku kurhanów, leżących na prawym brzegu Niewiaży, u stóp niewielkiego wzgórza. W trzech dużych kurhanach nie znaleźliśmy nic, prócz licznych kości, zniszczonych i rozsypanych w nieładzie. W mniejszym nasypie, noszącym ślady dawnego bardzo rozkopywania, znaleźliśmy, prócz rozrzuconych kości, należących do kilku osobników, kilka paciorków ze szkła niebieskiego i skręty brązowe małe, z wstęgi płaskiej. Na kawałku kości dwie bransolety, a głębiej luźno jeszcze także same dwie obok szczątków kilku żeber i kręgów grzbietowych. W tymże kurhanie, o parę łokci dalej — znowu trochę kości, a przy nich toporek żelazny. Zresztą nic więcej.

Jedną fibulę, cztery bransolety, skręty brązowe, paciorki i toporek żelazny posyłam do zbioru Pańskiego.

Marya Butrymówna.

Jodkany.